

en Del af Latinen var henlagt udenfor den forberedende Skole. Det var denne Kløft, som det ærede Medlem ånsede over, men han fandt dog intet Spring. Hvorledes dette nu lader sig forene, vil jeg ogsaa overlade til ærede Medlemmer at afgjøre. Det er netop det Forslag, som ogsaa jeg har sat særlig Pris paa, og om jeg end ikke hører til dem, som egentlig kunde ønske, at Fordringen om Latin skulde opstilles som en Del af Optræksvilkårene ved de lærde Skoler, og om jeg end kunde ønske, at Latinen i de Grene, hvor den ikke er Hovedsagen, ganske var udeladt, saa siger jeg alligevel, at jeg har sat en særlig Pris paa, at der foretages en vis Forberedelse i Overgangen, eller rettere sagt udenfor Overgangen fra den forberedende Skole til den lærde Skole, fordi jeg netop deri ser et Punkt, hvor den Enkelte maa gjøre et bestemt og kraftigt Valg for sin Fremtid. Hvad det ærede Medlems hele øvrige Foredrag angaar, da kunde ogsaa jeg være tilbøjelig til at gaa ind derpaa Punkt for Punkt, hvis det var mig muligt Punkt for Punkt at følge det; men min Tilbøjelighed er ikke saa stor, at jeg kan kalde det Lyst, fordi jeg frygter for, at vore Ansættelser i disse Punkter i den Grad staa imod hinanden, at der her vilde komme til at stilles Paaastand imod Paaastand og, hvad mere er, Forargelse mod Forargelse. Naar endelig det ærede Medlem var fremshyret og saa i Fremtiden det folkelige Program, som kunde ventes stillet op fra den Side af Folkethinget, der nærmest kunde tænkes paa med Hensyn til et saadant Program, et Program, der gaar ud paa en Ophævelse af Statens Tilskud til den lærde Undervisning, saa ser han ganske vist videre end jeg, men jeg maa tilstaa, at denne Mulighed kan jeg ganske vist sene. Derksom vi skulde se en Fremtid imøde, hvor den lærde Dannelse ikke vilde indrømme Noget overfor de Fordringer, som nu i dette Dieblæk komme frem — ikke først nu, der har i en Aarrække været fremsat Fordringer om et mere hjemligt, folkeligt Element i den høiere Dannelse —, men hvor man vilde holde fast ved en udelukkende Hævdelse af den latinske Dannelse, da ser jeg som den mulige Følge af et virkelig folkeligt Program, at Understøttelsen til en saadan høiere Dannelse maa

falde bort; men mit Haab for Fremtiden er tværtimod, at den høiere Dannelse skal komme ind i det Udviklingsspor, vi ønske. Dermed skal ikke være sagt, at vi ville bryde med Fortiden og dens Udvikling; vi ere ikke imod den, men vi ville have den som et levende og kraftigt Element, som kan knyttes til Folket. — Det, som væsentlig har været Hovedgjensstand for Debatten, har jo været det Forslag om den selvstændige nordiske Skole, og jeg anser det for fuldstændig berettiget, at det her ved 2den Behandling er blevet Hovedsagen, om end jevnfædts dermed staar en Række andre, ikke uvæsentlige Forslag. Det er ganske vist saa, at dermed faar hele Behandlingen Karakter af en fortsat første Behandling, men jeg ser ikke deri noget Farligt eller noget Uheldigt, tværtimod, naar — som i dette Dieblæk — Spørgsmaal af den Storhed og Vægt foreligge, da er allerede det at komme til en gennemgaaende første Behandling deraf et stort Skridt, og man kan vente anden og tredje, ja tiende Behandling, inden den virkelig kan siges at bære Frugt; men Frugt skal den bære, og det netop ved Forhandling i Danmarks Folkething. Man siger, at den Tanke, som er fremsat, er noget Nytt. Ja, det er ikke noget Nytt i den Forstand, som flere have villet gjøre det til, at det dermed skulde betegnes som et Brud paa og en Afvigelse fra Noget, vi før havde kjært; det er allerede tilfredsstillende blevet vist fra flere Sider, at det ikke er Meningen. Et saadant Brud ønskes ingenlunde fra vor Side. I den Forstand er der ikke noget Brud, og dog indrømmer jeg, at der er noget Nytt deri; men naar jeg har indrømmet, at der er noget Nytt deri, saa maa ærede Medlemmer ogsaa indrømme mig, at det, at der er noget Nytt deri, ikke er noget Bevis derimod — ganske vist er det heller ikke i sig selv noget Bevis derfor —; men jeg siger dog for dette Nye, som vi anerkjende, søge vi Berettigelse i den særlige Stilling, som Folket i Norden i den Henseende har Lov til at hævde. Det er allerede vist, at dette nordiske Folk er det eneste Folk udenfor Grækerne og Romerne — de egentlig klassiske Folk —, som har et saadant Udbudslov at henvise til, og som har Lov til at